

บทที่ 3

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของราชอาณาจักรไทยและ กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตั้งแต่อดีตกาลสมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ไทยมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และแม้ในปัจจุบันไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน ก็ยังคงดี อยู่เช่นเดิม ในช่วงเวลาของประเทศจีนที่มีการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ มีชาวจีนหนีภัยการเมือง การปกครองเข้ามาพำนักอาศัยในประเทศไทย ทำมาหากิน โดยเฉพาะการค้าขายจนกระทั่ง ในปัจจุบันชาวจีนอพยพเหล่านั้นร่ำรวยจากการค้าและกรมเศรษฐกิจของประเทศไทยเช่นเดียวกับ ในประเทศอาเซียนทั้งหลาย ด้วยเหตุนี้แนวทางการค้าของคนไทยเชื้อสายจีนจึงเห็นถึงความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรที่น่าจะติดต่อค้าขายหรือขยายกิจการ ในไทยไปยังจีน เช่นเดียวกับ รัฐบาลจีนเองก็มองว่าประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีภูมิอากาศ และ ภูมิประเทศที่ค้ำหน้าอยู่อาศัยและน่าท่องเที่ยว ที่สำคัญคือมีคนไทยเชื้อชาติจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ที่ยังยึดถือประเพณีวัฒนธรรมที่นำมาจากประเทศจีนเมื่อครั้งอพยพเข้าไทย และมีเศรษฐกิจดี จึงเป็นประเทศที่น่าจะเข้ามาลงทุน แนวคิดเรื่องการลงทุนระหว่างไทยจีนจึงมีมาจนกระทั่งในปัจจุบัน ก็มีกิจการค้าที่พ่อค้าชาวไทยได้ไปลงทุนยังประเทศจีน เช่น บริษัทกลุ่ม ซีพี คำเครื่องอุปโภคและ บริโภค ก็ได้เข้าไปลงทุนในจีน รวมทั้งการค้าขายผลไม้ไทย

สำหรับบริบทของการลงทุนนั้นเป็นเรื่องของการค้าระหว่างประเทศที่มุ่งให้มีชาว ต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศซึ่งทั้งไทยและจีนต่างก็มีนโยบายเช่นเดียวกัน แต่การลงทุน ของชาวต่างประเทศนั้นย่อมจะต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของประเทศนั้น ๆ ดังนั้น สารนิพนธ์นี้จึงเห็นถึงความสำคัญที่จะสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของไทย และของจีน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนทั้งไทย และจีน ซึ่งการวิจัยกำหนดการวิเคราะห์ กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของไทย และกฎหมายว่าด้วยการลงทุน ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังต่อไปนี้

3.1 กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของราชอาณาจักรไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมประชากรไทยยึดถืออาชีพการเกษตรมากถึงร้อยละ 80 แต่ก็ไม่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและประเทศได้จึงเป็นประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ยากจนประกอบกับมีสภาพการณ์ทางการเมืองการปกครองที่ไม่มั่นคงไม่มีเสถียรภาพจนทำให้นโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยไม่มีความแน่นอนเพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลที่มาจากการปฏิวัติรัฐประหารเสมอมาจนกระทั่งไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (แผนพัฒนาฯ 5 ปี) เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันอยู่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เศรษฐกิจของประเทศจึงค่อยปรับเปลี่ยน จากเศรษฐกิจการเกษตร มาเป็นเศรษฐกิจเกษตรกรรม กึ่งอุตสาหกรรม (เพื่อนำผลผลิตการเกษตรเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม) ในแผนพัฒนาฉบับที่ 4 และ ฉบับที่ 5 ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ไทยพบก้ำกัชธรรมชาติที่อ่าวไทย ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์เชิงอุตสาหกรรมมากมายหลายประเภทจึงทำให้ประเทศไทยคาดหวังว่าจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมในอนาคต นโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยจึงได้พัฒนามาเป็นอุตสาหกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ 6 เป็นต้นมา และการจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมนั้น จำเป็นที่ต้องอาศัยเงินทุนจากการลงทุนต่างประเทศ ทำให้มีการหาช่องทางและวิธีการที่จะส่งเสริมและจูงใจให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

การส่งเสริมการลงทุนของต่างชาตินั้นจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐจะใช้ปฏิบัติกันเพื่อให้ นักลงทุนต่างชาติจะ ได้รู้และปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้นจึงได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการลงทุนเรียกว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 เป็นกฎหมายส่งเสริมให้เอกชนลงทุนด้านอุตสาหกรรมและรัฐให้หลักประกันว่าจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ และจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับการส่งเสริม รัฐจะให้สิ่งจูงใจในด้านภาษีอากรทั้งเครื่องจักร วัตถุดิบ และภาษีรายได้ อนุญาตให้นำช่างฝีมือจากต่างประเทศเข้ามาได้ นอกเหนืออัตราควบคุมคนเข้าเมือง และให้บริษัทต่างชาติถือครองที่ดินเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้ ถือได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ตราโดยคณะปฏิวัติที่วางรากฐานที่จะสร้างความมั่นใจให้แก่ภาคเอกชนที่จะไม่มีการเมืองการปกครองเข้ามาแทรกแซง

จุดเริ่มต้นของการส่งเสริมการลงทุนของไทยจึงเริ่มมีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 และก็ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงมาเป็นระยะ ๆ (ดูรายละเอียดจากการทบทวนวรรณกรรม บทที่ 2) จนกระทั่ง เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515 รัฐบาลได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฉบับใหม่ โดยออกเป็น

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 มีสาระสำคัญที่เพิ่มขึ้นคือ กำหนดสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมแก่กิจการส่งออก และการลงทุนในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ได้ขยายขอบเขตเรื่องการลงทุนให้กว้างขวางกว่าเดิมจากที่เคยกำหนดเป็นอุตสาหกรรมให้รวมสาขาการเกษตร เหมืองแร่ และการบริการไว้ด้วย และมีการปรับปรุงกฎหมายส่งเสริมการลงทุนอีกครั้ง และประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 สาระสำคัญของกฎหมายลงทุนฉบับนี้ ได้เพิ่มมาตรการด้านการจูงใจ ด้านการลงทุน เพื่อการส่งออก การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศมากขึ้น และเน้นเรื่องการรักษาความสะอาด และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคในการลงทุนเข้าไว้ด้วย พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2534 ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2544 และได้ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบันเป็นฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2560 จากฉบับปี พ.ศ. 2520

3.1.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4)

พ.ศ. 2560

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปโดยได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ ทำให้การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐต่ำกว่าเป้าหมาย ภาวะหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อฐานะการคลังของรัฐ สมควรปรับปรุงการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรของรัฐ และเพื่อให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้นในการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร ตามความเหมาะสมของสภาวะทางเศรษฐกิจและสอดคล้องกับสภาวะด้านการคลังของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กิจการที่ผู้ลงทุนขอยื่นเพื่อรับบัตรส่งเสริมการลงทุน

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ กิจการที่คณะกรรมการฯ ในการส่งเสริมการลงทุนได้ ต้องเป็นกิจการที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ

ผู้ที่ประสงค์จะขอรับการส่งเสริม ต้องยื่นคำขอรับการส่งเสริมต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โครงการลงทุนที่คณะกรรมการจะให้การส่งเสริมได้ต้องเป็นโครงการลงทุนที่มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีให้พิจารณาถึง

- (1) จำนวนผู้ผลิตและกำลังผลิตในกิจการที่มีอยู่แล้วในราชอาณาจักร เปรียบเทียบกับประมาณการความต้องการและขนาดกำลังผลิตที่จะส่งเสริมให้เกิดหรือเพิ่มขึ้น
- (2) โอกาสที่กิจการนั้นจะขยายตลาดให้แก่ผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่ผลิตหรือประกอบได้ในราชอาณาจักร และที่จะสนับสนุนให้มีการผลิตหรือประกอบในราชอาณาจักร
- (3) ปริมาณและอัตราการใช้ทรัพยากร รวมทั้งทุน วัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น และแรงงานหรือบริการอย่างอื่นที่มีอยู่ในราชอาณาจักร
- (4) จำนวนเงินตราต่างประเทศที่จะประหยัดหรือสงวนไว้ได้ และที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร
- (5) ความเหมาะสมของกรรมวิธีการผลิตหรือประกอบ
- (6) หลักเกณฑ์อื่นที่คณะกรรมการเห็นว่าจำเป็นและเหมาะสม (มาตรา 18)

เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุนในการลงทุน พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักประกันและการคุ้มครองให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เช่น รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริมมาเป็นของรัฐ (มาตรา 43) รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับการส่งเสริม (มาตรา 44) รัฐจะไม่ทำการผูกขาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลชนิดเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ (มาตรา 45) รัฐจะไม่ควบคุมราคาจำหน่ายของผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่ได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ แต่จะไม่กำหนดราคาจำหน่ายให้ต่ำกว่าราคาที่คณะกรรมการเห็นสมควร (มาตรา 46) ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับอนุญาตให้ส่งออกนอกราชอาณาจักรได้เสมอไปซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่ได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ (มาตรา 47) ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมประสบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินกิจการที่ได้รับการส่งเสริมและร้องเรียนให้คณะกรรมการช่วยเหลือ ให้ประธานกรรมการมีอำนาจสั่งให้ความช่วยเหลือไปตามความเหมาะสม หรือสั่งให้ส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการช่วยเหลือต่อไปโดยมิชักช้า (มาตรา 51) เหล่านี้เป็นต้น¹

หมวดหกของพระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการเพิกถอนสิทธิประโยชน์ และผลของการเพิกถอนสิทธิประโยชน์ เช่น ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์ที่ได้ให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้²

¹ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520.

² พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520.

3.1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2560

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 เป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกเพื่อส่งเสริมการลงทุน โดยมีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้คือ เนื่องจากสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐต่ำกว่าเป้าหมาย ภาระหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อฐานะการคลังของรัฐบาล สมควรปรับปรุงการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรของรัฐ และเพื่อให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้นในการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร ตามความเหมาะสมของสถานะทางเศรษฐกิจและสอดคล้องกับสถานะด้านการคลังของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มีการปรับปรุงแก้ไข ล่าสุด ปี พ.ศ. 2560 และมีผลใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน กฎหมายฉบับนี้มีหลักการและเหตุผลในการตรา คือ “เพื่อเป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น ด้วยเหตุผลก็เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การพัฒนาผู้ประกอบการ ประเภทวิสาหกิจเริ่มต้นที่ใช้องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินธุรกิจ เพื่อจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชนและต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาและส่งเสริมระบบนิเวศวิสาหกิจเริ่มต้น ยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมไปในทิศทางเดียวกัน มีความเชื่อมโยงกัน ทั้งได้รับการกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบาย พัฒนา ส่งเสริม บูรณาการ มีมาตรการด้านการส่งเสริมและพัฒนาที่เหมาะสมแก่วิสาหกิจเริ่มต้น และกำกับดูแลองค์กรที่มีภารกิจด้านพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานพัฒนาและส่งเสริม สร้างความเชื่อมโยงปรับระบบและกลไกการทำงานของหน่วยงานพัฒนาและส่งเสริมให้สามารถดำเนินการกิจการอย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ”

หมายเหตุ: พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560 มีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและบทบัญญัติบางประการ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานส่งเสริมการลงทุนของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้สิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนที่ยังไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และเทคโนโลยีที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน และไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ

อันส่งผลให้การดำเนินงานส่งเสริม การลงทุนขาดประสิทธิภาพและไม่อาจขับเคลื่อนได้อย่างเต็มที่ เพื่อรองรับทิศทางและโอกาส ทางการค้า การลงทุนโดยรวมได้สมควรแก้ไขบทบัญญัติที่เป็น ข้อจำกัดและอุปสรรค เพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุน อันจะเป็นการจูงใจในการเข้ามาลงทุน รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินงาน ส่งเสริมการลงทุนมี ความคล่องตัวในการบริหารจัดการและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนเป็นการ รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560 แบ่งเป็น 6 หมวด คือ

หมวด 1 คณะกรรมการปรึกษาและพนักงานเจ้าหน้าที่

หมวด 2 การขอและการให้การส่งเสริม

หมวด 3 สิทธิประโยชน์

หมวด 4 เครื่องจักร วัสดุดิบ และวัตถุดิบ

หมวด 5 หลักประกันและการคุ้มครอง

หมวด 6 การเพิกถอนสิทธิประโยชน์

การวิเคราะห์กำหนด ไว้ 4 ประเด็น คือ

- 1) การขอและการให้การส่งเสริม
- 2) สิทธิประโยชน์ และการเพิกถอนสิทธิประโยชน์
- 3) หลักประกันและการคุ้มครอง
- 4) องค์กรที่ปรึกษาและบริหารจัดการ

3.1.3 สาระสำคัญของบทบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

1) การขอและการให้การส่งเสริม (8 มาตรา)

การขอและการให้การส่งเสริมมี 8 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 16 ถึง มาตรา 23 มี สาระสำคัญ คือ ผู้ลงทุนที่ต้องการลงทุนจะต้องระบุประเภทกิจการที่เป็น ประโยชน์เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ การขอรับการส่งเสริมจากคณะกรรมการ โครงการลงทุนต้องเหมาะสมกับ เศรษฐกิจและเทคโนโลยีและต้องมีการป้องกันสิ่งแวดล้อม การกำหนดเงื่อนไขในบัตรส่งเสริม การลงทุน เมื่อคณะกรรมการแจ้งไปยังผู้ลงทุน จะต้องตอบภายในกำหนด ผู้ลงทุนต้องรายงานผล การดำเนินงานและต้องทำตามแบบตามบัตรส่งเสริมการลงทุน

2) สิทธิประโยชน์ และการเพิกถอนสิทธิประโยชน์ (18 มาตรา)

สิทธิประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์ตอบแทนจากการลงทุน มีบัญญัติในกฎหมาย 18 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 24 ถึง มาตรา 37 สำคัญ คือ การอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบกิจการในประเทศได้พร้อม โดยให้นำคู่สมรส ช่างฝีมือ ผู้ชำนาญการเข้ามาได้เท่าที่ทำงานเฉพาะหน้าที่ ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่ถ้าเลิกกิจการแล้วต้องจำหน่าย ผู้ได้รับการส่งเสริมมีสิทธิยกเว้นภาษีอากรเครื่องจักรนำเข้า กรณีที่มีเหตุอันสมควร มีสิทธิเสนอขอลดหย่อนได้

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร

มาตรา 30/1 บัญญัติเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร คือให้ยกเว้นภาษีอากรขาเข้าสำหรับการวิจัยพัฒนา และยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

มาตรา 31/1 กิจการที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงหรือกิจการวิจัยพัฒนา มีสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 13 ปี ในกรณีที่ไม่ได้รับการยกเว้น คณะกรรมการอาจให้ลดหย่อนได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในกรณีเห็นว่าจะไม่สมควรได้รับการยกเว้น กฎหมายก็ยังพิจารณาให้ลดหย่อนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ส่วนกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิให้เป็นไปตามประมวลรัษฎากร ค่ากู้คิดวิลดค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือ สิทธิอย่างอื่นได้รับการยกเว้นภาษี เงินปันผลได้รับยกเว้นภาษี การตั้งกิจการในเขตพื้นที่ส่งเสริมก็มีการยกเว้นภาษีตามแต่ละพื้นที่ การผลิตสินค้าเพื่อส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีขาเข้า ผู้ได้รับการส่งเสริมสามารถนำเงินตราออกได้ตามที่กฎหมายกำหนด

การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี 5 ปี

มาตรา 38 ถึง มาตรา 42 บัญญัติให้การนำเครื่องจักร วัตถุดิบ และวัสดุจำเป็นจะได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีขาเข้า เป็นเวลา 5 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี แต่ห้ามใช้เครื่องจักรนั้นเพื่อการอื่น คณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตในการจำหน่าย โอน ให้เช่า และการจ้างเครื่องจักร

การเพิกถอนสิทธิและประโยชน์

มาตรา 54 ถึง มาตรา 56 บัญญัติให้ การเพิกถอนการส่งเสริมการลงทุนด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข กำหนดเวลา เมื่อถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์ ผู้ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนก็ต้องเสียภาษีและใช้บัตรได้อีก 3 เดือนเท่านั้น

3) หลักประกันและการคุ้มครอง (11 มาตรา)

เป็นบทบัญญัติที่มุ่งสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุน โดยมาตรา 43 ถึง มาตรา 53 บัญญัติว่ารัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ลงทุนมาเป็นของรัฐ ไม่แข่งขันกับผู้ถูกส่งเสริม ไม่ผูกขาดและไม่ควบคุมราคาในกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริม และอนุญาตให้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไปต่างประเทศ หน่วยงานรัฐจะไม่นำเข้าเครื่องจักรที่ได้รับยกเว้นภาษีอากรขาเข้า การกำหนดค่าธรรมเนียมและ

การจัดเก็บ ในกรณีผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนประสบปัญหาหรืออุปสรรค รัฐจะยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ

4) องค์กรที่ปรึกษาและบริหารจัดการ

มาตรา 4 กำหนดชื่อตำแหน่งผู้มีอำนาจ เช่น คณะกรรมการ เลขาธิการส่งเสริมการลงทุน ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ การส่งเสริมการลงทุน มาตรา 6 ให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการ นายกรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 5 คนเป็นที่ปรึกษาได้

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคือเผยแพร่ชักจูงการลงทุน ตั้งศูนย์บริการการลงทุน วิเคราะห์ ตรวจสอบ ค้นคว้า จัดรายงาน วางแผนส่งเสริมการลงทุน ปฏิบัติหน้าที่ตามวัตถุประสงค์

3.1.4 แก้ไขเพิ่มเติม

เนื่องจากกฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับนี้มีการบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เพื่อให้มีความคล่องตัวและเหมาะสมตามยุคสมัย จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 และได้ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 และครั้งหลังสุดได้ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560 สารที่แก้ไขส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสิทธิทางและวิธีปฏิบัติทางด้านภาษีเงินได้³

3.1.5 ข้อจำกัดการลงทุนของไทย ตามบัญชี 1-3 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของไทยมีบทบัญญัติข้อห้ามสำหรับประเภทธุรกิจที่ไม่อนุญาต ให้นักลงทุนต่างชาติดำเนินการ ซึ่งมีบัญชีไว้ใน บัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ดังนี้

บัญชีหนึ่ง ธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษ

1) การทำกิจการหนังสือพิมพ์ การทำกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์

2) การทำนา ทำไร่ หรือทำสวน

3) การเลี้ยงสัตว์

4) การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ

5) การทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

³ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 (ฉบับที่ 4).

6) การสกัดสมุนไพรไทย

7) การค้าและการขายทอดตลาดโบราณวัตถุของไทย หรือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ

8) การทำหรือหล่อพระพุทธรูป และการทำบาตร

9) การค้าที่ดิน

บัญชีสอง ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศหรือมีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ทัศนกรรมพื้นบ้าน หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวด 1 ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ

1) การผลิต การจำหน่าย และการซ่อมบำรุง

(ก) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ดินปืน วัตถุระเบิด

(ข) ส่วนประกอบของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด

(ค) อาวุธยุทโธปกรณ์ เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะทางการทหาร

(ง) อุปกรณ์หรือส่วนประกอบของอุปกรณ์สงครามทุกประเภท

2) การขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศในประเทศ รวมถึงกิจการการบินในประเทศ

หมวด 2 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และทัศนกรรมพื้นบ้าน

1) การค้าของเก่า หรือศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นงานศิลปกรรม ทัศนกรรมของไทย

2) การผลิตเครื่องมือแกะสลัก

3) การเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหมไทย หรือการพิมพ์ลวดลาย

ผ้าไหมไทย

4) การผลิตเครื่องดนตรีไทย

5) การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน หรือเครื่องเงิน

6) การผลิตถ้วยชามหรือเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทย

หมวด 3 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม

1) การผลิตน้ำตาลจากอ้อย

2) การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์

3) การทำเกลือหิน

4) การทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดหรือย่อยหิน

5) การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย

บัญชีสาม ธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว

- 1) การสีข้าว และการผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่
- 2) การทำการประมง เฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 3) การทำป่าไม้จากป่าปลูก
- 4) การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิบบอร์ด หรือฮาร์ดบอร์ด
- 5) การผลิตปูนขาว
- 6) การทำกิจการบริการทางบัญชี
- 7) การทำกิจการบริการทางกฎหมาย
- 8) การทำกิจการบริการทางสถาปัตยกรรม
- 9) การทำกิจการบริการทางวิศวกรรม
- 10) การก่อสร้าง ยกเว้น

(ก) การก่อสร้างสิ่งซึ่งเป็นการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชน ด้านการสาธารณสุขโลก หรือการคมนาคมที่ต้องใช้เครื่องมือเครื่องจักร เทคโนโลยีหรือความชำนาญในการก่อสร้างเป็นพิเศษ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่ห้าร้อยล้านบาทขึ้นไป

(ข) การก่อสร้างประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- 11) การทำกิจการนายหน้าหรือตัวแทน ยกเว้น

(ก) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์หรือการบริการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายล่วงหน้าซึ่งสินค้าเกษตรหรือตราสารทางการเงินหรือหลักทรัพย์

(ข) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหรือจัดหาสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต่อการผลิต หรือการให้บริการของวิสาหกิจในเครือเดียวกัน

(ค) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขาย จัดซื้อหรือจัดจำหน่ายหรือจัดหาตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศเพื่อการจำหน่ายซึ่งสินค้าที่ผลิตในประเทศหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศอันมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป

(ง) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- 12) การขายทอดตลาด ยกเว้น

(ก) การขายทอดตลาดที่มีลักษณะเป็นการประมูลซื้อขายระหว่างประเทศที่มีใช้การประมูลซื้อขายของเก่า วัตถุโบราณ หรือศิลปวัตถุซึ่งเป็นงานศิลปกรรม หัตถกรรม หรือโบราณวัตถุของไทย หรือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ

(ข) การขายทอดตลาดประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- 13) การค้าภายในเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลทางเกษตรพื้นเมืองที่ยังไม่มีกฎหมายห้ามไว้
- 14) การค้าปลีกสินค้าทุกประเภทที่มีทุนขั้นต่ำรวมทั้งสิ้นน้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือที่มีทุนขั้นต่ำของแต่ละร้านค้าน้อยกว่ายี่สิบล้านบาท
- 15) การค้าส่งสินค้าทุกประเภทที่มีทุนขั้นต่ำของแต่ละร้านค้าน้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท
- 16) การทำกิจการโฆษณา
- 17) การทำกิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการ โรงแรม
- 18) การนำเที่ยว
- 19) การขายอาหารหรือเครื่องดื่ม
- 20) การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช
- 21) การทำธุรกิจบริการอื่น ยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง⁴

จากบทบัญญัติพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2560 สรุปสาระสำคัญได้ว่า ผู้ลงทุนชาวต่างชาติจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ก็คือ ต้องลงทุนในกิจการที่เป็นประโยชน์เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคง โครงการที่ลงทุนต้องเหมาะสมกับเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ต้องรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยผู้ลงทุนต้องมีคุณสมบัติตามคำขอบัตรส่งเสริมการลงทุน เมื่อได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนแล้ว ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด จะได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีอากรนำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบ ภาษีนิติบุคคล และสามารถนำคู่สมรส ช่างและผู้ชำนาญการต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรไทยได้ และผู้ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่วางไว้อย่างเคร่งครัด เช่น การใช้เครื่องจักร วัสดุต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามที่แจ้งไว้กับคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน การยื่นเสียภาษีต้องปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร หากมีการปฏิบัติโดยไม่ชอบ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีอำนาจเพิกถอนบัตรส่งเสริมการลงทุนได้

3.2 กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนภายหลังจากการปรับปรุงระบอบการปกครองจากคอมมิวนิสต์มาเป็นเสรีประชาธิปไตยมากขึ้น โดยยังคงยึดถือหลักการที่ประชาชนคือประเทศ ประเทศคือประชาชนเช่นเดิมเพียงแต่ปรับปรุงการปกครองให้เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ

⁴ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542.

มากขึ้น จึงได้นำเอานโยบายการเปิดประเทศมาใช้เมื่อ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2523) โดยใช้เวลาเพียง 50 กว่าปี ทำให้จีนกลับกลายเป็นประเทศที่มีการพัฒนาในทุกด้านอย่างเห็นได้ชัดเป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศที่มีสะสมอยู่เป็นเวลายาวนานให้คลี่คลายลงไปได้ส่งผลให้ประชาชนชาวจีนในประเทศมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีการพัฒนาเทคโนโลยี และการคมนาคมที่ก้าวกระโดด จนล้ำหน้าประเทศพัฒนาทั้งหลาย ในส่วนของเศรษฐกิจของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้นโยบายการเปิดประเทศให้กว้างขวางมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกรัฐบาลของประเทศทำให้ขยายแนวทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการส่งเสริมให้ชาวต่างชาติได้เข้ามาลงทุนในประเทศเพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งมีนักลงทุนจากนานาประเทศให้ความสนใจและเข้าไปลงทุนโดยตรงอย่างมากซึ่งประเทศไทยก็มีกลุ่มบริษัทที่พินาร่องการลงทุนในจีนและก็ประสบความสำเร็จ และเมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2545) ส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติมีความมั่นใจต่อการลงทุนในจีนมากขึ้น รัฐบาลจีนจึงได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนต่างชาติให้ทันสมัยต่อสภาวะการณ์การค้าโลกและการปฏิบัติตามข้อกำหนดของ WTO ดังนั้นสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้มีกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ ใช้บังคับ เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

สารนิพนธ์นี้มีเป้าหมายคือ การนำเอากฎหมายว่าด้วยการลงทุนของชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีนฉบับนี้มาวิเคราะห์ เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจลงทุนในจีนของนักลงทุนไทย กับเพื่อให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติหากนักลงทุนไทยจะเข้าไปลงทุนในประเทศนี้ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.2.1 กฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Foreign Investment Law of the People's Republic of China) ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

กฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Foreign Investment Law of the People's Republic of China) หลักการและเหตุผลในการตรา คือ “เพื่อขยายการเปิดกว้างและส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติอย่างมุ่งมั่น การออกกฎหมายฉบับนี้ก็เพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่นและเต็มใจที่จะปฏิรูปและเปิดกว้างระดับชาติ ภายใต้เงื่อนไขแห่งประวัติศาสตร์ใหม่ ซึ่งเป็นการแสดงทัศนคติที่เปิดกว้างของจีน อีกทั้งเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายพื้นฐานว่าด้วยการลงทุนระหว่างประเทศ มีการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนจากต่างชาติ กฎหมายฉบับนี้มุ่งเน้นการกำหนดกรอบพื้นฐานขององค์กรและกฎเกณฑ์สำหรับการเข้าถึงการส่งเสริม การคุ้มครองและการจัดการการลงทุนจากต่างชาติในรูปแบบใหม่เพื่อสอดคล้องกับกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศระดับสากล โดยมีวัตถุประสงค์ให้ให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน โดยตรงอย่างต่อเนื่อง”

กฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) มี 42 มาตรา แยกเป็น 6 หมวด คือ

- หมวด 1 บทบัญญัติทั่วไป (8 มาตรา)
- หมวด 2 การส่งเสริมการลงทุน (11 มาตรา)
- หมวด 3 การคุ้มครองการลงทุน (8 มาตรา)
- หมวด 4 การบริหารจัดการการลงทุน (8 มาตรา)
- หมวด 5 ความรับผิดชอบตามกฎหมาย (4 มาตรา)
- หมวด 6 บทบัญญัติเพิ่มเติม (3 มาตรา)

การวิเคราะห์กำหนด ไว้ 5 ประเด็น คือ

- 1) การขอและการให้การส่งเสริม
- 2) สิทธิประโยชน์ และการเพิกถอนสิทธิประโยชน์
- 3) หลักประกันและการคุ้มครอง
- 4) การจัดการการลงทุน
- 5) ความรับผิดชอบตามกฎหมาย
- 6) บทภาคผนวก

3.2.2 สาระสำคัญของบทบัญญัติว่าด้วยการลงทุนต่างชาติ

1) บทบัญญัติทั่วไป (8 มาตรา)

มาตรา 1 ถึงมาตรา 8 เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงเป้าหมายของการให้การลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนว่า เพื่อขยายการเปิดกว้างของประเทศ ส่งเสริมการลงทุน คุ้มครองสิทธิประโยชน์ชาวต่างชาติ ควบคุมการจัดการ ขับเคลื่อนรูปแบบใหม่ของการเปิดกว้าง ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม การลงทุนจากต่างชาติหมายถึงกิจกรรมการลงทุนของบุคคลธรรมดาต่างชาติวิสาหกิจหรือองค์กรอื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม จะเป็นคนเดียวหรือร่วมกับรายอื่นก็ได้ จัดตั้งวิสาหกิจชาวต่างชาติ โดยนักลงทุนต่างชาติได้มาซึ่งหุ้นสามัญ กรรมสิทธิ์หุ้น ส่วนแบ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่นใด การลงทุนในโครงการใหม่หรือลงทุนในลักษณะอื่นตามที่กฎหมายนี้หรือกฎหมายปกครองอื่น ๆ กำหนด คำว่า “วิสาหกิจที่ลงทุนสำหรับต่างชาติ” ในกฎหมายนี้หมายถึงวิสาหกิจที่ลงทุนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยนักลงทุนต่างชาติและจดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายของประเทศจีน

รัฐยื่นหยัดในนโยบายการเปิดกว้างของประเทศ โดยการสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในจีนตามกฎหมาย และดำเนินตามนโยบายการเปิดการค้าเสรีและอำนวยความสะดวก

ระดับสูง กำหนดและปรับปรุงกลไกการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ สร้างสภาพแวดล้อม การแข่งขันของตลาดที่มั่นคง โปร่งใส คาดการณ์ได้และเป็นธรรม

ให้รัฐดำเนินการตามระบบการบริหารที่ปฏิบัติต่อคนชาติ หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติลบ (National treatment= NT) คือ การปฏิบัติต่อสินค้านำเข้า บริการหรือการลงทุน เช่นเดียวกับคนในชาติ ของตน และหลักชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favor Nation =MFN) แต่ละประเทศจะต้อง เรียกเก็บภาษีศุลกากร หรือค่าธรรมเนียมหรือใช้มาตรการใด ๆ กับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศ สมาชิกอื่น ๆ เท่าเทียมกัน ถือเป็นพันธกรณีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade = GATTs)

ตามข้อตกลงในสนธิสัญญา และรายการเชิงลบ (Negative List) หมายถึงภาคเศรษฐกิจ ใดที่รัฐบาลไม่เปิดรับ นอกจากขอบเขตต้องห้ามในรายการแล้ว อุตสาหกรรม สาขา และกิจกรรม ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ยังต้องได้รับอนุญาตเป็นพิเศษจากสภารัฐกิจ เรื่องการปฏิบัติต่อนักลงทุน ต่างชาติ หน่วยงานจะต้องปฏิบัติไม่น้อยกว่านักลงทุนภายในประเทศ ส่วนการลงทุนของ ชาวต่างชาติใน “รายการเชิงลบ” เป็นการลงทุนต่างชาติในสาขาเฉพาะ รัฐปฏิบัติต่อการลงทุน จากต่างชาติที่อยู่นอกรายการเชิงลบ รายการเชิงลบออกโดยหรือรับรองจากสภารัฐกิจ หากมี สนธิสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมกับการลงทุนก็สามารถนำไปใช้ ตามข้อตกลงที่เกี่ยวข้องได้

รัฐคุ้มครองการลงทุน รายได้และสิทธิประโยชน์อันชอบธรรม และนักลงทุนต่างชาติ นักลงทุนต่างชาติในจีนจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของจีน ไม่เป็นภัยอันตรายต่อความมั่นคงหรือ ต่อประโยชน์สาธารณะ

ฝ่ายปกครองส่วนกลางแบ่งหน้าที่ปฏิบัติจะต้องดำเนินการส่งเสริมการลงทุนสำหรับ ชาวต่างชาติ คุ้มครองและจัดการการตามความรับผิดชอบ หน่วยงานอื่น ๆ ก็ต้องรับผิดชอบ ในการส่งเสริมคุ้มครองและการจัดการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน หน่วยงานของรัฐระดับอำเภอ หรือสูงกว่า จะต้องดำเนินการส่งเสริม คุ้มครอง จัดการการลงทุนชาวต่างชาติให้เป็นไปตาม กฎหมาย แบ่งความรับผิดชอบตามที่กำหนดในระดับเดียวกัน

พนักงานของชาวต่างชาติที่ลงทุนต้องจัดตั้งสหภาพแรงงาน ดำเนินกิจกรรมของสหภาพ แรงงานและปกป้องสิทธิประโยชน์อันชอบธรรม วิสาหกิจชาวต่างชาตินั้นจะต้องกำหนดเงื่อนไข ที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมสหภาพแรงงาน

กฎหมายหมวดบทบัญญัติทั่วไปนี้ มีบทบัญญัติในลักษณะของการเปิดกว้างเพื่อให้รู้ถึง เป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้สำหรับการให้ต่างชาติลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ปฏิบัติตาม

รวมถึงการส่งเสริม การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ผู้ลงทุน การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และการกำหนดหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการลงทุน

2) การส่งเสริมการลงทุน (11 มาตรา)

มาตรา 9 - มาตรา 19 เป็นบทบัญญัติที่ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคในการลงทุน โดยกำหนดให้การบังคับใช้กฎหมายจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยขอความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ลงทุน เอกสารกำกับดูแลและเอกสารการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนต่างชาติ จะต้องเผยแพร่ในเวลาที่เหมาะสม รัฐจะต้องจัดระบบบริการการลงทุนต่างชาติที่สมบูรณ์แบบให้คำปรึกษาและบริการด้านกฎระเบียบ กฎหมาย นโยบาย และมาตรการ และข้อมูลในโครงการลงทุน รัฐจัดตั้งกลไกส่งเสริมการลงทุนและความร่วมมือในระดับพหุภาคีและทวิภาคีกับประเทศในภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างแลกเปลี่ยนและความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการลงทุน รัฐต้องจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือดำเนินนโยบายและมาตรการทดลองสำหรับการลงทุนต่างชาติในบางพื้นที่เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและขยายการเปิดสู่โลกภายนอก รัฐต้องยึดตามความต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สนับสนุนและแนะนำให้นักลงทุนต่างชาติลงทุนในอุตสาหกรรม อาณาเขตและภูมิภาคเฉพาะ รัฐรับรองว่าวิสาหกิจต่างชาติมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานงานด้วยความเสมอภาคและเสริมสร้างการเปิดเผยข้อมูล การกำกับดูแลทางสังคม มาตรฐานบังคับต้องเสมอภาคกัน การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ โดยผ่านการแข่งขันที่เป็นธรรมตามกฎหมาย วิสาหกิจต่างชาติสามารถระดมทุนผ่านการเสนอขายหุ้น พันธบัตร และหลักทรัพย์อื่น ๆ ทั้งวิธีการอื่น ๆ ได้ หน่วยงานรัฐบาลที่สูงกว่า ระดับอำเภอสามารถกำหนดระเบียบการปกครอง และข้อบังคับท้องถิ่น นโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุนต่างชาติภายในขอบเขตตามกฎหมายได้ รัฐทุกระดับจะต้องดำเนินการตามหลักการอำนวยความสะดวก มีประสิทธิภาพความโปร่งใส ลดความซับซ้อนของขั้นตอนการจัดการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการ เพิ่มความดีเลิศและปรับปรุงระดับการบริการ หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวข้องจะต้องรวบรวมและเผยแพร่แนวทางการลงทุนต่างชาติ เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติ

สาระสำคัญของการส่งเสริมการลงทุนตามหมวดนี้สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการควบคุมของรัฐ ที่ให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อนักลงทุนต่างชาติเยี่ยงคนในชาติ การจัดโซนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้มีมาตรการพิเศษที่จะอำนวยความสะดวกในกิจการ ปรับปรุงขั้นตอนและความโปร่งใส

3) การคุ้มครองการลงทุน (8 มาตรา)

มาตรา 20 – มาตรา 27 บัญญัติถึงมาตรการต่าง ๆ ที่จะสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนต่างชาติที่จะเข้าไปลงทุนในจีน ดังนี้

รัฐไม่เวนคืนและขอใช้จากการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ แต่ถ้าสถานการณ์พิเศษรัฐอาจกระทำได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่การเวนคืนและการขอใช้จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย และจะต้องชดเชยให้เหมาะสมและเป็นธรรม

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามีกำหนดว่าผลกำไรจากการลงทุน กำไรจากการจัดการทรัพย์สิน ค่าใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ค่าชดเชยหรือค่าสินไหมที่ได้รับตามกฎหมาย รวมทั้งรายได้จากการชำระบัญชีในประเทศจีน สามารถนำเข้าและนำออกได้อย่างเสรีในสกุลเงินหยวนหรือเงินตราต่างประเทศได้ อีกทั้งรัฐพึงปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของนักลงทุน ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ผู้ถือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและผู้ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา จะถูกดำเนินการอย่างเคร่งครัด

รัฐสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการตามหลักความสมัครใจและกฎเกณฑ์ทางธุรกิจ ในระหว่างกระบวนการลงทุนจากต่างชาติ เงื่อนไขสำหรับความร่วมมือทางเทคนิคจะถูกกำหนด โดยการเจรจาอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม หน่วยงานทางการปกครองต้องไม่ใช้วิธีการบังคับให้ถ่ายโอนเทคโนโลยี ความลับทางการค้าของนักลงทุนต่างชาติ หน่วยงานซึ่งได้รับรู้ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่จะต้องเก็บไว้เป็นความลับและไม่เปิดเผย กำหนดให้ทุกระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำเอกสารกำกับดูแลเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างชาติ ไม่ลดทอนสิทธิอันชอบธรรม และผลประโยชน์ชาวต่างชาติหรือเพิ่มภาระผูกพันไม่อนุญาติ ให้กำหนดเงื่อนไขการเข้าถึงและออกจากตลาดและไม่อนุญาติให้แทรกแซงกิจกรรมการผลิตและการดำเนินงานวิสาหกิจต่างชาติ รัฐบาลท้องถิ่นระดับต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันด้านนโยบายที่ให้ไว้กับนักลงทุนต่างชาติ หากผลประโยชน์ของชาติหรือประโยชน์สาธารณะจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงข้อผูกพัน จะต้องดำเนินการตามอำนาจและขั้นตอนตามกฎหมาย และความสูญเสียที่เกิดขึ้นของนักลงทุน ต้องมีการชดเชย หน่วยงานต้องจัดการกับปัญหาที่นักลงทุนรายงานทันทีพร้อมทั้งประนีประนอมแก้ไขนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง เมื่อนักลงทุนเห็นว่าการดำเนินการหน่วยงานการปกครองและเจ้าพนักงานละเมิดสิทธิประโยชน์ของเขา นอกจากยื่นข้อร้องเรียนและขอประนีประนอมแล้วยังสามารถยื่นขอให้ฝ่ายปกครองทบทวนมติใหม่ หรือยื่นฟ้องคดีปกครองได้

วิสาหกิจต่างชาติสามารถจัดตั้งหรือสมัครใจเข้าร่วมในหอการค้า สมาคมการค้าได้ โดยปฏิบัติตามข้อบังคับสมาคมและกฎระเบียบตามกฎหมาย

สาระสำคัญของกฎหมายหมวดนี้สรุปได้ว่า โดยหลักแล้วจะไม่มี การเวนคืนหรือขอใช้ กิจการที่ลงทุน เว้นแต่กรณีจำเป็นที่ต้องเวนคืนเนื่องจากสาธารณะประโยชน์ ก็ต้องชดเชยตาม ความเหมาะสม กฎหมายให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ ของเจ้าของสิทธิทางปัญญา รายได้จากการประกอบการสามารถไปยังประเทศแม่ได้โดยกำหนด สกุลของเงินตราได้โดยเสรี ห้ามหน่วยงานของรัฐบังคับการถ่ายโอนเทคโนโลยี หน่วยงานที่ได้รับรู้ เทคโนโลยีจะต้องเก็บเป็นความลับและห้ามเปิดเผย กำหนดหน่วยงานมี หน้าที่จะต้องจัดทำเอกสาร กำกับดูแลโดยไม่ลดทอนสิทธิอันชอบธรรม และผลประโยชน์ ชาวต่างชาติ ไม่เพิ่มภาระผูกพันและ ใ้ไม่อนุญาต อีกทั้งกำหนดให้หน่วยงานรัฐจะต้องปฏิบัติตาม นโยบายที่ให้ไว้กับชาวต่างชาติและต้อง ช่วยแก้ปัญหาผู้ลงทุน ถ้าจำเป็นก็เปลี่ยนแปลงนโยบาย ได้ ผู้ลงทุนต้องรายงานปัญหาและใช้วิธีการ ประนีประนอมเพื่อแก้ไขปัญหา การอุทธรณ์คำสั่ง สามารถทำได้ หากไม่พอใจก็สามารถยื่นฟ้อง ฝ่ายปกครองได้

4) การจัดการการลงทุน (8 มาตรา)

มาตรา 28 ถึง มาตรา 35 บัญญัติถึงการจัดการการลงทุน ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขข้อห้าม การลงทุนที่เป็นประเภทที่กำหนดไว้เป็นข้อห้ามที่เรียกว่า บัญชีรายการเชิงลบ (Negative Lists) ห้ามมิให้นักลงทุนต่างชาติลงทุนในภาคส่วนของบัญชีรายการเชิงลบนี้ กรณีบัญชีรายการเชิงลบ ของการลงทุนต่างชาติ วิชาหกิจต่างชาติที่ได้รับอนุมัติให้ลงทุนในภาคส่วนที่รายการเชิงลบจำกัดไว้ ผู้ลงทุนต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในรายการเชิงลบ เมื่อได้อนุมัติให้ลงทุนนอกเหนือภาคส่วน รายการเชิงลบ จะต้องปฏิบัติตามหลักการและสอดคล้องระหว่างการลงทุนภายในและต่างชาติ กรณีการลงทุนจากต่างชาติจะต้องผ่านการอนุมัติ โครงการที่ลงทุน ยื่นเสนอ โดยดำเนินการตาม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับรัฐ ถ้าลงทุนในอุตสาหกรรมหรือสาขาที่ต้องได้รับใบอนุญาต จะต้อง ดำเนินการตามขั้นตอนขอใบอนุญาตตามกฎหมาย หน่วยงานที่มีอำนาจจะต้องตรวจสอบการ ขอใบอนุญาตของนักลงทุนตามเงื่อนไขและขั้นตอนเช่นเดียวกับการลงทุนภายในตามกฎหมายและ ระเบียบที่กำหนดไว้ต่างหาก

รูปแบบการก่อตั้ง โครงสร้างวิสาหกิจ การจัดองค์กรและแนวทางสำหรับกิจกรรมของ วิสาหกิจต่างชาติจะต้องใช้ “กฎหมาย บริษัท แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” และ “กฎหมายหุ้นส่วน วิสาหกิจแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” และกฎหมายอื่น ๆ การดำเนินการผลิตและกิจกรรมทางธุรกิจ ของสถานประกอบการชาวต่างชาติ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบการปกครองเกี่ยวกับการ คุ้มครองแรงงาน การประกันสังคม จัดการด้านภาษี การบัญชี การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และเรื่องอื่น ๆ ตามกฎหมาย และยอมรับการกำกับตรวจสอบดำเนินการ โดยฝ่ายปกครองที่ควบคุม การรวบรวมและซื้อกิจการในประเทศ หรือมีส่วนร่วมในการรวบรวมตัวกิจการหรือรูปแบบอื่น ๆ

จะต้องยอมรับการตรวจสอบการควบรวมในการดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการผูกขาดของสาธารณรัฐประชาชนจีน

รัฐจัดทำระบบรายงานข้อมูลการลงทุนจากต่างชาติ นักลงทุนต่างชาติจะต้องส่งข้อมูลการลงทุนไปยังฝ่ายการพาณิชย์ที่มีอำนาจจดทะเบียนระบบวิสาหกิจและระบบเผยแพร่ข้อมูลการลงทุนของวิสาหกิจ เนื้อหาและขอบเขตของรายงานข้อมูลจะถูกกำหนดตามหลักความจำเป็นแห่งข้อมูลการลงทุนที่ได้รับผ่านการถ่ายทอดข้อมูลของฝ่ายปกครอง โดยไม่จำเป็นต้องส่งใหม่อีก

รัฐจัดตั้งระบบการตรวจสอบความปลอดภัยการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อทบทวนความปลอดภัยเกี่ยวกับการลงทุนที่มีผลกระทบหรืออาจมีผลต่อความมั่นคงของชาติ การตัดสินใจทบทวนความปลอดภัยตามกฎหมาย ถือเป็น การตัดสินใจขั้นสุดท้าย

สำหรับบัญชีรายการเชิงลบ (Negative Lists) นั้นกฎหมายกำหนดประเภทไว้ซึ่งการวิจัยนี้ถือว่าเป็นข้อจำกัดของการลงทุน โดยมีรายละเอียดที่จะกล่าวในหัวข้อต่อไป

สาระสำคัญของบทบัญญัติในหมวดนี้เป็นการกำหนดเงื่อนไขและข้อห้ามมิให้นักลงทุนต่างชาติดำเนินการ ตามข้อห้ามลงทุนตามรายการเชิงลบ แต่ถ้าได้รับอนุมัติเป็นการพิเศษก็ต้องปฏิบัติตามหลักการการลงทุนทั้งภายในและต่างชาติ ถ้าต้องผ่านการอนุมัติโครงการ ถ้าลงทุนในอุตสาหกรรมหรือสาขาที่ต้องได้รับใบอนุญาต จะต้องดำเนินการตามขั้นตอน หน่วยงานที่มีอำนาจจะต้องตรวจสอบการขอใบอนุญาตเช่นเดียวกับการลงทุนภายใน รูปแบบการก่อตั้งโครงการวิสาหกิจจะต้องใช้ “กฎหมาย บริษัท แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” และ “กฎหมายหุ้นส่วนวิสาหกิจแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” การคุ้มครองแรงงาน การประกันสังคม จัดการด้านภาษี การบัญชี การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและเรื่องอื่น ๆ ตามกฎหมาย ยอมรับการกำกับตรวจสอบโดยฝ่ายปกครองที่ควบคุม การควบรวมและซื้อกิจการในประเทศ หรือมีส่วนร่วมในการควบรวม จะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการผูกขาด ผู้ลงทุนจะต้องส่งข้อมูลให้หน่วยงานรัฐ

5) ความรับผิดชอบตามกฎหมาย (4 มาตรา)

มาตรา 36 ถึง มาตรา 39 เป็นบทบัญญัติว่าด้วย กรณีที่นักลงทุนในภาคส่วนที่ต้องห้ามตามรายการเชิงลบได้รับอนุญาตนั้นหน่วยงานรัฐอาจจะสั่งให้หยุดได้ ให้จำหน่ายหุ้นและทรัพย์สินภายในเวลาที่กำหนด หรือดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อเรียกคืนผู้รัฐ ในกรณีมีผลกำไรที่ผิดกฎหมาย จะต้องยึดกำไรที่ผิดกฎหมายนั้น

หากกิจกรรมการลงทุนละเมิดมาตรการการเข้าจัดการตามข้อจำกัดที่ระบุไว้ในรายการเชิงลบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสั่งให้แก้ไขภายในกำหนดและดำเนินมาตรการที่จำเป็นตามข้อกำหนดของมาตรการจัดการแบบพิเศษ หากไม่มีการแก้ไขภายในเวลาให้ทำตามวรรคก่อน

นักลงทุนต่างชาติที่ละเมิดข้อกำหนดของรายการเชิงลบ นอกจากการจัดการตามสองวรรคก่อนยังมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย หากฝ่าฝืนละไม่สามารถส่งข้อมูลการลงทุนตามข้อกำหนดตามระบบการรายงานข้อมูล หากไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษปรับเกินกว่า 100,000 หยวนแต่ไม่เกิน 500,000 หยวน สำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานทางปกครองที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ ละเลยหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวในการส่งเสริมคุ้มครองและการจัดการการลงทุนต่างชาติ หรือเปิดเผยให้ความลับที่ได้เรียนรู้ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายและต้องรับผิดชอบทางอาญา

สาระสำคัญของบทบัญญัตินี้คือการกำหนดความรับผิดชอบของนักลงทุนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดจะมีโทษปรับ และต้องดำเนินการแก้ไขตามกำหนดเวลามีฉะนั้นจะต้องโทษปรับ ตั้งแต่ 100,000 – 500,000 หยวน ส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่หากใช้อำนาจหน้าที่ไม่ชอบ หรือทุจริตแสวงหาประโยชน์ส่วนตนจะมีความผิดตามกฎหมายและรับผิดชอบทางอาญา

6) บทภาคผนวก (3 มาตรา)

มาตรา 40 ถึง มาตรา 42 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยกรณีของรัฐหรือภูมิภาคใดใช้ข้อห้ามข้อจำกัด หรือมาตรการอื่นที่คล้ายคลึงกันต่อชาติในด้านของการลงทุน รัฐอาจใช้มาตรการตอบโต้ที่ตามสภาพที่เป็นจริง นักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนในธนาคาร หลักทรัพย์ กิจการประกันภัยและอุตสาหกรรมการเงินอื่น ๆ ในประเทศจีน หรือในตลาดหลักทรัพย์ ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและตลาดการเงินอื่น หากรัฐมีข้อบังคับอื่นก็ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น ๆ

ให้ยกเลิก “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยกิจการร่วมค้าเงินกับต่างประเทศ” “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ” และ “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจร่วมลงทุนเงิน – ต่างชาติ” เมื่อกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)”

ก่อนที่กฎหมายนี้ออกบังคับใช้ วิสาหกิจต่างชาติที่จัดตั้งขึ้นตาม “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยกิจการร่วมค้าเงิน – ต่างประเทศ” “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ” และ “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยเงิน - ต่างประเทศ วิสาหกิจร่วมลงทุน ให้ดำเนินการต่อไปภายในห้าปีหลังจากการบังคับใช้กฎหมายนี้ยังคงรูปแบบการจัดตั้งวิสาหกิจเดิมไว้เป็นต้น มาตรการปฏิบัติกำหนดโดยสภาธุรกิจ

สาระสำคัญของหมวดนี้ คือกรณีของรัฐหรือภูมิภาคใดใช้ข้อห้าม ข้อจำกัด หรือมาตรการอื่นในด้านของการลงทุน รัฐอาจใช้มาตรการตอบโต้ที่ตามสภาพที่เป็นจริง ส่วนนักลงทุนที่ลงทุนในภาคการเงิน หากรัฐมีข้อบังคับอื่นก็ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ การลงทุนก่อนวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ที่เป็นใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้ และได้ปฏิบัติตาม “กฎหมาย

สาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยกิจการร่วมค้าเงินกับต่างประเทศ” “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ” และ “กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจร่วมลงทุนจีน – ต่างชาติ” ที่ถูกยกเลิกไปก็ให้ ดำเนินการต่อไปภายในห้าปีหลังจากการบังคับใช้กฎหมายนี้ ยังคงรูปแบบการจัดตั้งวิสาหกิจเดิมไว้เป็นต้น ตามมาตรการปฏิบัติกำหนดโดยสภารัฐกิจ⁵

บทบัญญัติมีแนวทางปฏิบัติสำหรับนักลงทุนต่างชาติ คือ

- 1) ผู้ลงทุนต่างชาติไม่ลงทุนในพื้นที่ห้ามลงทุน พื้นที่จำกัดการลงทุน กิจการตามรายการบัญชีเชิงลบซึ่งต้องได้รับอนุญาตพิเศษจึงจะลงทุนได้
- 2) ผู้ลงทุนต่างชาติที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมใด ต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมาย จะต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบการออกใบอนุญาต
- 3) การจดทะเบียนวิสาหกิจการลงทุนชาวต่างชาติ การยื่นเสียภาษี การบัญชี การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและเรื่องอื่น ๆ จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 ข้อจำกัดของกฎหมายคือ “มาตรการจัดการพิเศษสำหรับการเข้าถึงการลงทุน”

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของจีนฉบับนี้ถือได้ว่ามีมาตรการส่งเสริมที่จูงใจนักลงทุนต่างชาติที่เคยหวาดวิตกว่าระบบการปกครองเดิมของจีนจะทำให้จีสามารถกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงการลงทุนที่จะส่งผลต่อความมั่นใจของนักลงทุน โดยเฉพาะการแทรกแซงของรัฐบาลที่แม้จะเปลี่ยนแปลงการปกครองให้มีความเป็นประชาธิปไตยมีเสรีทางการค้ามากขึ้นแต่การปกครองก็ยังคงยึดมั่นกับหลักการคอมมิวนิสต์อยู่ แต่สิ่งหนึ่งที่นักลงทุนเพิ่มความไว้วางใจในการไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐบาลก็คือการที่จีนได้เป็นภาคีขององค์การการค้าโลกทำให้การค้าระหว่างประเทศที่มีความสากลเป็นเครื่องกำหนดทิศทางและแนวทางการลงทุนในจีน โดยมีการค้าระหว่างประเทศเป็นตัวกำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ยังคงสงวน ประเภทของการลงทุนที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศได้ โดยการกำหนดเป็นข้อจำกัดไว้ใน รายการเชิงลบ ในกฎหมายการลงทุนของจีน ที่โดยหลักการเป็นประเภทการลงทุนที่ต้องห้าม และหากผู้ลงทุนต้องการลงทุนแล้วจะต้องขอรับใบอนุญาตโดยมีเจ้าหน้าที่ของจีนพิจารณาอย่างเข้มงวดและหากได้รับการอนุญาตจึงจะลงทุนในประเภทกิจการนั้นได้

⁵ ธนาคารกรุงเทพ. (2564). *จีนออก ‘กฎหมายการลงทุนสำหรับต่างชาติ’ .. สร้างความมั่นใจแก่นักลงทุน.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbank.com/-/media/files/international-banking---chinese-customers/news-and-articles/articles/2020/investment-law.pdf?la=en&hash=7A46BCA2098A910D2AB108A21B8E4565A5CF13DB>.

รายการเชิงลบ เป็นบัญชีแนบท้ายของกฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของจีน ซึ่งเป็นมาตรการควบคุมพิเศษสำหรับการลงทุนจากต่างชาติ เป็นข้อกำหนดกรรมสิทธิ์หุ้น ข้อกำหนดผู้บริหาร ฯลฯ มาตรการควบคุมพิเศษสำหรับการลงทุนจากต่างชาติ โดยมีขอบเขตนอกเหนือรายการให้การลงทุนจากต่างชาติเชิงลบ ปฏิบัติตาม ดังนี้

1) ผู้ลงทุน จะได้รับการควบคุมปฏิบัติตามหลักการของการลงทุนในประเทศและต่างชาติดังเดียวกัน

2) “รายการเชิงลบให้การลงทุนจากต่างชาติ” สำหรับรายการบางส่วนที่ถูกยกเลิกหรือระงับยอมผ่อนปรนให้บางขอบเขต ระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงสำหรับข้อจำกัด ให้โดยแบบผ่อนปรนในข้อจำกัด จะถูกยกเลิกหรือผ่อนคลายเป็นเวลาหลังจากหมดระยะเวลา

3) ไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุนแบบอุตสาหกรรมครัวเรือนรายบุคคล หรือเป็นเจ้าของคนเดียว สมาชิกสหกรณ์การเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการลงทุนและกิจกรรมทางธุรกิจ

4) ระหว่างที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อดำเนินการกับนักลงทุนต่างชาติลงทุนในขอบเขตที่อยู่ใน “รายการเชิงลบให้การลงทุนจากต่างชาติ” แต่ขัดกับข้อกำหนดของ “รายการเชิงลบให้การลงทุนจากต่างชาติ” จะไม่อนุญาตให้จดทะเบียนธุรกิจและเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องตามรายการเกี่ยวข้องกับการอนุมัติโครงการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร จะไม่อนุมัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องห้ามจัดตั้งในส่วนกรรมสิทธิ์ ไม่ให้ตั้งวิสาหกิจร่วมทุนต่างชาติ

5) หลังจากได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานสำนักนายกรัฐมนตรีและรายงานไปยังสภารัฐกิจ เพื่อขออนุมัติให้นักธุรกิจต่างชาติโดยเฉพาะลงทุนได้ โดยไม่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใน “รายชื่อเชิงลบให้การลงทุนจากต่างชาติ”

6) บริษัทในประเทศ วิสาหกิจหรือบุคคลธรรมดาที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือควบคุมโดยต่างชาติ การรวบรวมและซื้อกิจการของบริษัทในประเทศที่บริษัทมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนและการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศการลงทุนต่างชาติ การลงทุนในต่างประเทศ

7) ภาคส่วนด้านวัฒนธรรมและการเงินที่ไม่อยู่ใน “รายการเชิงลบให้การลงทุนจากต่างชาติ” หรือการอนุมัติของฝ่ายปกครอง คุณสมบัติทุนทรัพย์ มาตรการความมั่นคงของประเทศ ฯลฯ ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบปัจจุบัน

8) “ข้อตกลงระหว่างแผ่นดินใหญ่กับฮ่องกงว่าด้วยการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” และข้อตกลงต่อเนื่องภายหลัง “ข้อตกลงระหว่างแผ่นดินใหญ่กับมาเก๊าว่าด้วยการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” และข้อตกลงต่อเนื่องภายหลัง “ข้อตกลงว่าด้วยโครงสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจช่องแคบทั้งสองฝั่ง”

และข้อตกลงต่อเนื่องภายหลัง ข้อตกลงประเทศจีนร่วมเป็นภาคีหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อนักลงทุนต่างชาติ โดยให้สิทธิประโยชน์ที่ดีกว่า ก็ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ว่าไว้ เขตการค้าเสรีนำร่อง

ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ พึงใช้มาตรการการให้สิทธิพิเศษที่ดีกว่าสำหรับนักลงทุนที่มีสิทธิ จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

9) “รายการเชิงลบให้การลงทุนจากต่างชาติ” ให้คณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการชี้แจง

ข้อจำกัดของการลงทุนต่างชาตินั้น ถือเป็นมาตรการควบคุมพิเศษสำหรับการลงทุนจากต่างชาติ ที่กำหนดไว้ใน รายการเชิงลบ (Negative Lists) ฉบับที่ 2020 ประกอบด้วย ประเภทกิจการ และมาตรการพิเศษที่ใช้ในแต่ละประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 การเกษตร การป่าไม้ การปศุสัตว์ การประมง

มาตรการพิเศษ

(1) การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ข้าวสาลีใหม่และการผลิตเมล็ดพันธุ์ สัตว์สวนหินของจีนจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 34 การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใหม่และการผลิตเมล็ดพันธุ์ ให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น

(2) ห้ามมิให้ลงทุนในการวิจัยและพัฒนาปรับปรุงพันธุ์เพาะปลูก การเลี้ยงขยายพันธุ์ ซึ่งเป็นพันธุ์มีค่าสูง หายากและมีเอกลักษณ์เฉพาะในประเทศจีน (รวมทั้งยีนที่ดีเยี่ยมในการเพาะปลูก การปศุสัตว์และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ)

(3) ห้ามมิให้ลงทุนในการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์พืชตัดแปลงพันธุกรรมการเพาะพันธุ์ปศุสัตว์และสัตว์ปีก ดันกล้า สัตว์น้ำและการผลิตเมล็ดพันธุ์ตัดแปลงพันธุกรรม (ดันกล้า)

(4) ห้ามมิให้ลงทุนในการจับปลา ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในพื้นที่ทะเลภายใต้เขตอำนาจของจีนและน่านน้ำภายในประเทศ

ประเภทที่ 2 อุตสาหกรรมเหมืองแร่

มาตรการพิเศษ

(1) ห้ามมิให้ลงทุนในดินหายาก แร่กัมมันตภาพรังสี การสำรวจทั้งสแตน การขุดและการแสวงหาแร่

ประเภทที่ 3 การผลิต

มาตรการพิเศษ

(1) การพิมพ์สิ่งพิมพ์ต้องให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น

(2) ห้ามมิให้ลงทุนในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการแปรรูปสมุนไพรจีนสำเร็จรูป เช่นการนึ่ง การทอด การย่างและการเผายาสมุนไพรจีนและการผลิตผลิตภัณฑ์ตามตำรับที่เป็นความลับของการผลิตยาจีน

(3) ยกเว้นรถยนต์เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ รถยนต์พลังงานใหม่ รถยนต์เพื่อการพาณิชย์ สักส่วนการถือหุ้นของจีนในการผลิตรถยนต์ทั้งหมดจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 นักธุรกิจต่างชาติสามารถจัดตั้งกิจการร่วมค้าสองแห่งหรือน้อยกว่าในประเทศเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ยานยนต์ที่คล้ายคลึงกัน (ยกเลิกในปี 2022 ข้อจำกัด เกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติในการผลิตรถยนต์และบริษัท ต่างชาติเดียวกันสามารถสร้างยานพาหนะในประเทศได้สองแห่งหรือน้อยกว่าเพื่อผลิตยานพาหนะที่คล้ายกัน ข้อจำกัดในการร่วมทุนของผลิตภัณฑ์)

(4) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรับสัญญาณโทรทัศน์ ดาวเทียมภาคพื้นดินและการผลิตส่วนประกอบสำคัญหลัก

ประเภทที่ 4 การผลิตพลังงานไฟฟ้า ความร้อน ก๊าซ น้ำรวมทั้งการจำหน่าย

มาตรการพิเศษ

(1) การก่อสร้างและการดำเนินงานของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ต้องให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น

ประเภทที่ 5 การค้าส่งและค้าปลีก

มาตรการพิเศษ

(1) ห้ามมิให้ลงทุนในการค้าส่งและค้าปลีกยาสูบ บุหรี่ ยาสูบบ่มแล้วและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ

ประเภทที่ 6 อุตสาหกรรมการขนส่ง คลังสินค้าและไปรษณีย์

มาตรการพิเศษ

(1) บริษัทขนส่งทางน้ำภายในประเทศ ให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น 13 บริษัทขนส่งทางอากาศสาธารณะ ให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้นและอัตราส่วนการลงทุนของนักธุรกิจต่างชาติและบริษัทในเครือจะต้องไม่เกินร้อยละ 25 ตัวแทนบุคคลตามกฎหมายของสายการบินทั่วไปต้องเป็นบุคคลสัญชาติจีน บริษัทการบินทั่วไปเพื่อการเกษตร ป่าไม้ การประมง จำกัดเฉพาะกิจการร่วมค้า ส่วนบริษัท การบินทั่วไปอื่น ๆ จำกัดเฉพาะให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น

(2) การก่อสร้างและการดำเนินการ ก่อสร้างสนามบินพลเรือน ให้ฝ่ายจีนคู่ร่วมควบคุมการถือหุ้น ไม่นอญชาติให้บุคคลต่างชาติเข้าร่วมในการก่อสร้างและดำเนินการประกาศการสนามบิน

(3) ห้ามมิให้ลงทุนในบริษัทไปรษณีย์และการจัดส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ด่วนภายในประเทศ

ประเภทที่ 7 อุตสาหกรรมการส่งข้อมูลซอฟต์แวร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรการพิเศษ

(1) บริษัทโทรคมนาคม ให้จำกัดเฉพาะบริการโทรคมนาคมที่จีนเข้าสู่องค์กรการค้าโลก ที่ได้สัญญาไว้ว่าจะเปิดและสัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติไม่เกินร้อยละ 50 (ยกเว้นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารหลากหลายในประเทศ การจัดเก็บและส่งต่อ คอลเซ็นเตอร์) บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น

(2) ห้ามมิให้ลงทุนในบริการข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต บริการเผยแพร่ออนไลน์ บริการโปรแกรมภาพและเสียงออนไลน์และเศรษฐศาสตร์วัฒนธรรมทางอินเทอร์เน็ต การดำเนินงาน (ยกเว้นเพลง) บริการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะทางอินเทอร์เน็ต (ในบริการข้างต้น มีเนื้อหาข้อผูกมัดการเข้าองค์การค้าโลกของจีนได้รับยกเว้น)

ประเภทที่ 8 อุตสาหกรรมการเข้าซื้อและธุรกิจบริการ

มาตรการพิเศษ

(1) ห้ามมิให้ลงทุนในกิจการทางกฎหมายของจีน (ยกเว้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายจีน) ไม่สามารถเป็นหุ้นส่วนของสำนักงานกฎหมายภายในประเทศ

(2) การวิจัยตลาด จำกัดเฉพาะกิจการร่วมค้าซึ่งการสำรวจการฟังและการรับชมวิทยุ และโทรทัศน์ ให้ฝ่ายจีนควบคุมการถือหุ้น

20 ห้ามมิให้ลงทุนในการสำรวจทางสังคม

ประเภทที่ 9 การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการบริการทางเทคนิค

มาตรการพิเศษ

(1) ห้ามมิให้ลงทุนในการพัฒนาและประยุกต์ใช้เซลล์ต้นกำเนิดของมนุษย์ การวินิจฉัย ยีนและเทคโนโลยีการรักษา

(2) ห้ามมิให้ลงทุนในสถาบันวิจัยด้านวิทยาการมนุษยศาสตร์

(3) ห้ามมิให้ลงทุนในการสำรวจทางธรณีวิทยา การสำรวจและการทำแผนที่ทางทะเล การสำรวจและการทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ การสำรวจด้วยมือถือภาคพื้นดิน การสำรวจขอบเขต พื้นที่การปกครอง ภาพวาดแผนที่ภูมิประเทศ แผนที่ภูมิภาคทางการเมืองของโลก แผนที่ภูมิภาคทางการเมืองระดับชาติ แผนที่ของภูมิภาคทางการเมืองระดับจังหวัดและตอนล่างสถานที่สอนระดับชาติ การรวบรวมแผนที่ แผนที่การเรียนการสอนในท้องถิ่น แผนที่สามมิติที่แท้จริง แผนที่อิเล็กทรอนิกส์การนำทาง การทำแผนที่ธรณีวิทยาภูมิภาคทรัพยากรธรณี ธรณีวิทยา ธรณีฟิสิกส์ธรณีเคมี อุทกธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทาง ธรณีวิทยาธรณี วิทยาการสำรวจ

ระยะไกล ฯลฯ (ผู้ถือสิทธิ์การทำเหมืองไม่ได้ถูกจำกัด โดยมาตรการจัดการพิเศษนี้ให้ทำงานภายในขอบเขตของสิทธิในงานขุด)

ประเภทที่ 10 การศึกษา

มาตรการพิเศษ

(1) ก่อนวัยเรียน โรงเรียนมัธยมปกติและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จะจำกัดเฉพาะการศึกษาแบบร่วมมือระหว่างประเทศแบบซิโน - ต่างชาติ ซึ่งจะต้องนำโดยฝ่ายจีน ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานจะต้องมีสัญชาติจีน และคณะบริหาร คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารร่วม ต้องไม่น้อยกว่า 1/2

(2) ห้ามมิให้ลงทุนในสถาบันการศึกษาภาคบังคับและสถาบันการศึกษาทางศาสนา

ประเภทที่ 11 งานอนามัยและสังคม

มาตรการพิเศษ

(1) สถาบันการแพทย์ จำกัดเฉพาะกิจการร่วมลงทุน

ประเภทที่ 12 อุตสาหกรรมวัฒนธรรม การกีฬาและบันเทิง

มาตรการพิเศษ

(1) ห้ามการลงทุนในองค์กรข่าว (รวมถึง แต่ไม่จำกัดสำนักข่าว)

(2) ห้ามมิให้ลงทุนในการติดต่อจัดพิมพ์ ผลิตหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร ผลิตภัณฑ์ภาพ เสียงและสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

(3) ห้ามมิให้ลงทุนในสถานีวิทยุ (สถานี) สถานีโทรทัศน์ (สถานี) วิทยุและโทรทัศน์ (อัตราความเร็ว) การส่งสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ในทุกระดับ เครือข่ายการส่งสัญญาณ (สถานีส่งสัญญาณ สถานีออกอากาศซ้ำ การกระจายเสียงและดาวเทียมโทรทัศน์ สถานีอปลิงค์ ดาวเทียม สถานีรับและส่งสัญญาณดาวเทียม สถานีไมโครเวฟ สถานีตรวจสอบและเครือข่ายการส่งสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ทางเคเบิลเป็นต้น) ห้ามมิให้มีส่วนร่วมในบริการวิดีโอในส่วนวิทยุและโทรทัศน์โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ขึ้นอยู่กับบริการติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณภาคพื้นดิน

(4) ห้ามมิให้ลงทุนในบริษัทที่ผลิตและดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์ (รวมถึงการนำเสนอธุรกิจ)

(5) ห้ามมิให้ลงทุนในบริษัทผลิตภาพยนตร์ บริษัทจัดจำหน่าย บริษัทผ่านเคเบิลและธุรกิจนำเสนอภาพยนตร์

(6) ห้ามมิให้ลงทุนในบริษัทประมูลขายวัตถุโบราณ ร้านโบราณวัตถุและพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

(7) ห้ามมิให้ลงทุนในกลุ่มการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรม⁶

กิจการทั้ง 12 ประเภท เป็นกิจการต้องห้ามชาวต่างชาติลงทุนหรือต้องถือหุ้นในสัดส่วนน้อยกว่าฝ่ายจีนโดยให้ฝ่ายจีนมีสิทธิควบคุมการถือหุ้น โดยมีกำหนดมาตรการพิเศษที่ต้องปฏิบัติตามประเภทกิจการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตามก็มีการกำหนดถึงข้อยกเว้นไว้ว่า บางกิจการสามารถขออนุญาตพิเศษจากสภารัฐกิจได้ถ้าพิจารณาแล้วสมควรให้ดำเนินกิจการนั้นได้

3.3 การบังคับให้ถ่ายโอนเทคโนโลยี (Force Transfer Technology: FTT)

กฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉบับใหม่มาตรา 22 บัญญัติว่ารัฐพึงปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของนักลงทุนและวิสาหกิจต่างชาติ ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ตามกฎหมายของผู้ถือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวข้อง สำหรับพฤติกรรมละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

รัฐสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือทางเทคโนโลยี ในระหว่างกระบวนการลงทุนจากต่างชาติ โดยอยู่บนพื้นฐานตามหลักความสมัครใจและกฎเกณฑ์ทางธุรกิจ เงื่อนไขสำหรับความร่วมมือทางเทคโนโลยี จะถูกกำหนดโดยการเจรจาอย่างเสมอภาค โดยให้ฝ่ายนักลงทุนทุกคนปรึกษาหารือกันตามหลักความเป็นธรรม หน่วยงานฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องไม่ใช้มาตรการทางการปกครองในการบังคับให้ถ่ายโอนเทคโนโลยี

คำสำคัญในมาตรานี้คือ “การถ่ายโอนเทคโนโลยี” องค์กรประกอบ คือ

- 1) รัฐสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติร่วมมือทางเทคโนโลยีด้วยความสมัครใจ โดยไม่ใช้มาตรการบังคับ
- 2) ความร่วมมือทางเทคโนโลยีโดยการเจรจาอย่างเสมอภาค
- 3) ให้ฝ่ายนักลงทุนทุกคนปรึกษาหารือตามหลักความเป็นธรรม
- 4) ฝ่ายปกครองจะต้องไม่ใช้มาตรการทางปกครองบังคับให้ถ่ายโอนเทคโนโลยี

จากการศึกษากฎหมายการลงทุนมาตรานี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา จะเห็นว่าเป็นประเด็นหลักที่จะสร้างความมั่นใจให้กับผู้ลงทุนว่า จะไม่มีการใช้มาตรการที่ในการบังคับให้ชาวต่างชาติถ่ายโอนเทคโนโลยี อีกทั้งกำชับให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้

⁶ ธนาคารกรุงเทพ. (2564). *จีนออก ‘กฎหมายการลงทุนสำหรับต่างชาติ’ .. สร้างความมั่นใจแก่นักลงทุน.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbank.com/-/media/files/international-banking---chinese-customers/news-and-articles/articles/2020/investment-law.pdf?la=en&hash=7A46BCA2098A910D2AB108A21B8E4565A5CF13DB>.

3.3 องค์การการค้าโลก (World Trade Organization WTO)

ประวัติความเป็นมาขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization WTO)

เริ่มแรกเมื่อ 1 มกราคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมกันกำเนิด “ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า” (General Agreement on Tariffs and Trade GATT) ขึ้นเพื่อต้องการตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Organization ITO) มาทำหน้าที่กำหนดกติกาและดูแลการค้าระหว่างประเทศ และประสานกองทุนระหว่างประเทศ ระยะยาว GATT ถูกใช้เป็นการชั่วคราวถึง 46 ปี ต่อมาประมาณกลางเดือนเมษายน ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ประเทศภาคี GATT ที่สนใจจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าพหุภาคี (Multilateral Trade Organization MTO) แต่หลังจากนั้นไม่นานก็เปลี่ยนชื่อเป็นองค์การการค้าโลก (World Trade Organization WTO) มีโครงสร้างองค์กร 3 องค์กร คือ ที่ประชุมรัฐมนตรี คณะมนตรีทั่วไป และ สำนักเลขาธิการ WTO มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่
- 2) เพื่อบรรลุความสามารถหางานทำได้
- 3) เพื่อเพิ่มรายได้ที่แท้จริง
- 4) เพื่อขยายการผลิตและการซื้อสินค้าและบริการ

หลักการในการดำเนินการคือ

- 1) การค้ามีความเป็นเสรีมากขึ้น (Free Trade)

เพื่อให้การค้ามีความเป็นเสรีมากที่สุด การใช้ข้อจำกัดหรืออุปสรรคทางการค้าจะต้องใช้เท่าที่จำเป็น จะต้องดำเนินให้สอดคล้องกับกฎกติกาที่กำหนดไว้

- 2) การแข่งขันที่เป็นธรรม (Fair Competition)

ทุกประเทศจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการค้าเสรี องค์การการค้าโลกจะสร้าง “สนามแข่งขันที่เท่าเทียมกัน” (Level Playing Field) ให้แก่ประเทศสมาชิกเท่านั้น แต่จะได้ประโยชน์มากขึ้นขึ้นอยู่กับความสามารถของตน ด้วยเหตุนี้จึงมีการเรียกร้องถึงการค้าที่เป็นธรรม เช่นการทุ่มตลาด

- 3) ความโปร่งใส (Transparency) เพื่อให้การค้ามีความเป็นเสรีและแข่งขันที่เป็นธรรม สร้างความเข้าใจซึ่งกฎกติกาและข้อจำกัดหรืออุปสรรค จึงให้ประเทศสมาชิกเผยแพร่ทันทีในส่วนที่เป็นกฎหมาย กฎระเบียบ คำพิพากษา คำสั่งทางบริหารที่มีผลต่อการค้าระหว่างประเทศ

โดยต้องเผยแพร่ในรัฐสมาชิกผู้ประกอบการค้ามีโอกาเข้าถึง ต้องจัดให้มีศูนย์ตอบข้อซักถาม และ
วิธีการส่งสำเนา⁷

⁷ ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร. (2556). *กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ: GATT และ WTO: บททั่วไป*.
โครงการตำราและสื่อสารการสอนคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.